

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 12. Ex gloriâ animæ decurrent in corpus ac sensus riui, de quibus propheta Ioël.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

gemmis vt nucibus auellanis affuat copiosum : aliud adamantibus abundet, cumulis multo grandioribus, quam tritici, aliud rubinis, torquibus aureis, cingulis, armillis, spiris, discrimina &c. &c. Frena in his laxa imaginationi, quantum poteris. Quaro à te, qua voluptate hæc omnia demulcent cor eius, qui ea possidet? Dormientibus vobis duobus, tantum tu habes in illis, quantum ille. & quando ad illa non se reflectit cogitatio, nihil intus in corde operantur, nec illud per se gaudio vilo perfundunt, nisi quantum hæc occupatur cogitatio : ita vt, nihil eorum, nec omnia iunctim, intrent quantum ad se in cor, sed tantum imaginationem occupant, quæ de illis cogitatur. Quod si ille tantarum opum dives, podagra, seu ischiade, seu febribus laboret, ne timeas, quod horum omnium bonorum aliquid, ei vllam possit adferre medelam, aut morbo succurrere.

Quod si de illis cogitare, ipsis sit possessoribus pericundum, frequenter illos cupidò inuadere conficiunt, curisque discendunt continuis, vt hæc omnia seculi custodiant : sepius illa munis terreis, seu luteis cingunt, aliàs minutissimis castris, adhibitis custodibus confidunt. Non sic, non sic in bonorum celestium statu. Ibi equidem totus satiabitur appetitus, tota concupiscentia : quia ex vna parte, si sit animæ desiderium infinitum, quod illis datur bonum, multo est infinitius : quia totus est Deus, tota eius gloria, totum esse, omnes Dei diuitiæ, & ex altera, totum illud bonum erit intra te ipsum, ita vt non magis intra corpus tuum modo possideas animam tuam, quam in illa beatitudine Deum intra se anima tua, cunctaque eius bona, possidebit. Hanc quoque rationem dedit Christus Samaritana : quod aquæ, quas dare promittebat, integre sitim extinguerent, ex eo quod sine fons viuis in ipsa anima : *Fiet in eo*

Joan. 4. 14.

fons aquæ salientis in vitam æternam. Quod si Deus in pectore vel stomacho hominis producat fontem copiosissimum, crystallinum, refrigerantem, indubie faciatetur, nec vlla siti laboraret. Hinc educit D. August. quod nullus alterius inuidebit felicitati, quia in regno beatitudinis quisque ita totum Deum vt suum possidebit, quasi sibi soli ad fruendum datus esset, & hoc declarat ex partibus corporis : quorum vnaquaque totam in se comprehendit animam ad id quod sibi conducit, nec vna obrectat alteri : *Id estiam beata Civitas illa, magnum in se bonum videbit, quod nulli superiori vllus inferior inuidebit, sicut in corpore, non vult oculus esse, quod est digitus &c.*

D. Aug. Lib. 22. de Civit. c. 30. T. 5.

§ 12. Ex gloria animæ decurrunt in corpus, ac sensus viuis, de quibus propheta ioël.

INstituendo iam inchoatæ propositioni : Sicut in Christo ex visione diuinitatis cum humanitate manauit animæ gloria (vt diximus) & illa hodie in corpus effunditur, quæ facies eius vt sol resplenduit, testibus Euangelistis. Ita quoque in illo statu gloria, ex visione ineffabili, & prorsus admirabili, quæ se Deus vnici animæ, procedet in illa gloria essentialis, videndo, possidendo, & summo illo bono perficiendo : & ex illa immensa gloria, quæ anima replebitur quando in die resurrectionis vniuersalis vnietur corpori, communicabitur corpori : quæ tale apparebit, quale hodie nobis describitur corpus Christi, sole splendidius, nix candidius, velut si vas crystallinum clarissimum imponas faciem, totum illud apparet fulgentissimum. Reducemus abum in corpus quatuor illæ dotes, de quibus heri, claritatis, impassibilitatis, agilitatis, & subtilitatis : caro, mundissima, pulchra, resplendens, ac lenis apparebit, cederet illi carni pulchritudo, imò & solis fulgor : ossa illius gaudio implebuntur ac lætitiâ inenarrabili : sensus omnes satiati, nihil supererit expectandum : *Imple. Eccl. 1. 10. bit omnem domum* (inquit Sapiens) *à generationibus, & receptacula à thesauris illius.* Omnia replebit : Modò nihil est quod animam possit implete, nec eius capacitati ac magnitudini satisfacere, vtique infinita : cum veto, *Implebit omnem domum illius.* Tota anima toto Deo replebitur per illius supereminentem communicationem, vt quasi Deus esse videatur. Totus eius intellectus veritate infinita tota eius voluntas bono infinito, in quo sit omne desiderabile, nec solum implebit domum, sed & receptacula, scilicet corpus, animæ receptaculum implebit thesauris infinitis, à thesauris illius, apparebit, *Quasi vas Eccl. 10. auri solidum, ornatum omni lapide pretioso. Quid. 10.* quid boni in creaturis contempla is, corpori tuo inferet, solis claritatem, lunæ pulchritudinem, celorum incorruptionem, florum suauitatem, fontium refrigerium, condimentorum delicias, aquilarum velocitatem, adamantum fortitudinem, sanitatem ipsius stellis solidioram.

Sententia fuit D. Hier. quod hæc miro symbolo declarauit ioël. Propheta, qui cum in prophetiis suis concionibus egisset de mundi successibus, & de remedijs quibus Deus visus est, mortis scilicet suæ ac passionis & millionis Spiritus.

Isrl. 3. 18. nens 3. firem imponit vaticinijs suis, perfectio describens, ac graphice delineans statum resurrectionis: *Et erit in die illa, stillabunt montes dulcedinem, & colles fluent lac & melle, & per omnes rivus Iuda ibunt aquae, & fons de domo Domini erigetur, & irrigabit torrentem spinarum.* Revertit D. Hieronymus. quod Rabbini more suo, solam attendentes litteram, arbitrati sunt, voluisse Prophetam describere statum quem illi credebant futurum post resurrectionem in mundo: utique qui totus pulcherrimus floreret, velut hortus irriguus, lacte & melle manans, fructibus sapidissimis exuberans: Eror fuit hic Patris discipuli D. Joannis Evangelista, de quo ex processio agit D. Augustinus. portenta sunt haec verborum. Loquitur Prophetam interpretatur D. Hieronymus. ad litteram de statu, quo beati perfruentur: *In illa die stillabunt montes dulcedinem, & colles fluent lacte.* Montes significant partem hominis superiorem, intellectum & voluntatem: illa replebitur gloria & divitijs celestibus. Hinc emanabunt, effluent, ac ebullient fontales, dulcedinis, mellis, ac lactis, hoc est, ex gloria partis superioris animae, dimanabit in corpus gloria, splendor, Maestas. Quia vero defunt Prophetæ verba, quibus hanc exponat gloriam, quae dimanabit in corpus, eam describit, quantum fas est, sumpta metaphorâ de fontibus, dulcedine, lacte & melle, quibus insinuat omnia genera deliciarum, voluptatum, lætitiæ manantibus.

272 Hæc autem per omnes current rivus Iuda: Et per omnes rivus Iuda ibunt aqua. Iudas significat cœlestionem & laudem, quo delineat beatum, cuius perpetuum erit officium Deo laudes decantare, cuiusque bonitatem ac misericordiam collaudare, benedicere ac prædicare: *Beati qui habitant in domo tua Domine, in sacula sæculorum laudabunt te.* Quot sensibus abundat homo? visus, auditus, gustus, olfactus, tactus, caput, manus, brachia, pedes, stomachus, tibiæ & pedes rivi sunt. Est corpus hominis, ut ait ille Philosophus, tertia requiritur palatibus, per totum eum corpus venæ discurrunt, quibus partes corporis sustententur. Omnes hæc teste Prophetâ, superfluent aquis lætitiæ ineffabilis. Oculis sanctissimam illam Christi tenent humanitatem gloriosam, illum speciosum formâ præ filijs hominum. Qui tam formosus ac pulcher apparet in interiori, ut eius conspectu omnes delectet Angelos, qui eam eius ad specum perpetuo recreentur, semper etiam tamen videre desiderant: *In quem desiderant Angeli prospicere.* Quomodo videre desiderant, si eum actualiter semper intueantur? Indicat

(respondet D. Gregor.) magnum mysterium. *Hic. 36.* Qui aliquid desiderat, nunquam eum videt illud videre. Terrena hæc enim non habemus, ex desiderio appetimus, ac habita, statum saluberrimum. Fortum ambis videre, ac postquam illum aliquanto tempore videris, iam te e us fastidie aspectus. Angeli Christum vident, absit autem, ut eius natiuitatem intueantur, quoniam perpetua hinc recreantur voluptate, & omnia fastidij expertes, quasi nunquam eum vidissent, semper eum videre desiderant. *Est in eis* (ait D. Augustinus) *desiderium visionis Dei cum satietate, & satietas cum desiderio, in quibus nec desiderium formam generat, nec satietas fastidium parit.* Quid plura? In illo includitur quodcumque potest intellectus desiderare videlicet hominem. Quoad exteriorem formam, nihil est ipso venustius, nihil absolutius, nihil pulchrius, ita S. Agnes, de qua D. Ambrosius de Sermonibus eius pulchritudine testatur: *Cuius pulchritudinem de passio sol & luna mirantur:* ut sit aliud nihil in celo neque spectandum esset, quam humanitas Christi glorio-sa, eius vultus aspectus sufficeret, ut omne nostrum desiderium perfecte satietet. Hoc expendebat Vates Iaias illis mysteriosis verbis: *Regem in decore suo videbunt oculi eius.*

Videbunt pariter ipsam cœlorum Reginam sole pulchriorem, luna splendidior, ad cuius supernam gratiam stellæ stupent maturnæ, imò & ipsi Seraphini ardentissimi. Videbunt excellentissimos illos Principes, Divini palatii magnates D. Ioannem Baptistam, D. Petrum, D. Paulum, D. Andream &c. Clarissimos illos Martyrum exercitus, quorum corpora lucidioribus radiabunt fulgoribus, quam olim fecerunt vulnere-ribus. Adspicient cœlestis aulae puellas, circumornatas ut similitudo templi, pulchras ut stellæ, quarum comparatione pulchritudo Helena fecunditas æstimatur. D. Catharinam, D. Agnetem, D. Ceciliam, D. Dorotheam, D. Margaretam, illam Christo dilectissimam Mariam Magdalenam &c. Si tales illas credimus adhuc mortales ut earum pulchritudine affecti iuvenes amete nimio deperirent, delecterentque sensibus, quid non illic futurum auguramur? Si ex multis militibus concurrunt homines lucias seu tripudia, seu comedias spectandi gratia, ad quas aula Regis terreni confluit tota nobilitas, tota pulchritudo, quid erit illic conspiciere tantam pulchritudinem, venustatem, splendorem, tantamque Maestatem?

Inter illos dialogos, quos Christus, cum D. In Dialogo Catharina Senensi instituit, tanta teneritudine & Tract. ac familiaritate, velut cum charissima sibi sponsa,

D. Avg. Lib. M. d. c. 2. To. 9. Sermon. 90. Agnes. de qua D. Ambrosius de Sermonibus eius pulchritudine testatur: Cuius pulchritudinem de passio sol & luna mirantur: ut sit aliud nihil in celo neque spectandum esset, quam humanitas Christi glorio-sa, eius vultus aspectus sufficeret, ut omne nostrum desiderium perfecte satietet. Hoc expendebat Vates Iaias illis mysteriosis verbis: Regem in decore suo videbunt oculi eius.

28. 59. 1. Exempli

sa, hunc ipsa refert, in quo Christus illi expo-
nit penas damnatorum, ac in particulari hanc de-
clarabat, quæ ex conspectu terribilium figura-
rum, ac demonum oritur. Ve verò illud decla-
ret, eius meminit, quod sibi quadam die con-
tingit, quando permisit Dominus, vt ei dae-
mon horribili forma appareret, tantillo tantum tem-
pore, quò quis oculis nictaret. Tātus autem hor-
ror Sanctam illam innasit, vt sensibus desitue-
retur, ac sibi reddita, Christo sponso suo queri-
bunda diceret: Domine Deus, quantus me dolor
oppressit. Tu verus cordis mei tellis, nolla, quòd
tantus ille fuerit, solo illo momento, tam horren-
dæ conspectu creaturæ, vt mihi iudicem fore te-
terabilis, nimirumque tormentum, pluribus annis
foresce ardentissima concremari, addo vsque ad
extremum iudicij diem, quàm denud. tale spe-
ctum intueri, vel vnicò icū oculi: omnes deu-
que cruciatu, quos mundus agnoscat, vel Satanæ
contra Christi Martyres malitia excogitauit in-
fernali, etiam simul iuncti, pluribus annis tolera-
ti, minores multo sunt, quàm vel semel vnicò
temporis momento tam tremendam & expavel-
endam formam intueri. Cui Christus: Bene reco-
lis, quando eum sine in forma sua monstravi tibi,
quasi per icū oculi: postquam ad sensus corporeos
restituera fuisti, tu potius elucebas ire per viam igneā
vsque ad diem iudicij duraturam, quàm amplius
eum intueri. Nihilominus, quamuis cunctis videris
breuissimo spatio temporis, adhuc ignora, quàm sit
horribilis, quoniam horribilius videtur ab aeterna
tormento deputata &c.

Conuenit hoc illi, quòd contigit Fratri Agg. in
socio D. Francisci terreni Seraphini. In excessum
mentis à Domino rapitur tam sublimem, vt ani-
ma sibi de corpore egressa videretur, in qua extasi
tanta illi celestis gloriæ bona demonstrauit, vt
sibi restitutus, cum Apostolo exclamaret: *Vidi ar-
cana Verba, quæ non licet homini loqui.* Deum
creationi insistentem, vidit tam horrendā formā dae-
monem, vt in terram corruens mutus permanse-
rit, vt non potuerit, nisi corde tantum Dei sup-
plex auxilium implorare. Ad se reuersus ait: Ne
factum miremini Fratres, experientia eum didici:
*Verissimè dixisse beatum Franciscum, Satana for-
mam, adeo esse immanem, & horridam, vt nemo
posset saluā visu, eum intueri, nisi diuinitus confir-
metur.*

Si tantum ingerat horrorem, dolorem ac cru-
ciatum, vel vnius demonis aspectus momenta-
neus: quali horrore, dolore quanto torquebuntur,
tam multos cernentes animæ damnatorum? Scito
igitur, quòd in genere pernatum, non tam hor-

ribilis sit omnium demonum intitus, quàm in
genere gaudiij, vel vnius beatij grauissimij alpe-
ctus. Omnia mundi gaudia in vnum collecta vi-
lescunt, in comparatione gaudiij orti, ex vnius
tantummodo beati contutu. Quòd si vel vnius
aspectus tanta hominem eumulet letitia, quàm
immensò perfundit gaudio innumerabilium alpe-
ctus beatorum?

Hinc annectamus D. Augustin. meditationem
quanto enim plures sunt beati, tanto cuiusq; cre-
scit & gloria: cum enim illi perfecta vigeat cha-
ritas, tantà quisq; diligit alterum, quantà seipsum,
proinde tanta fruatur voluptate, ex gloria singu-
lorum, quanta ex sumptibus: & sicut, si in se gloria
illa duplicetur, pariter & voluptas augetur, ita
quoque & duplicatur & augetur amplius, quo
crefcit numerus eorum, qui ibidem illa patiuntur
beatificā gloriā: *Certe si quis alius, quem amandū
sicut seipsum amaret, eandem beatitudinem haberet,
duplicaretur gaudium tuum, quia non tantus gau-
deres pro eo, quàm proteij seipso: vero duo vel tres, vel
multo plures idipsum haberent tantamdem pro sin-
gulis, quantum pro te ipso gauderet, si singulos sicut
seipsum amaret. Ergo quid erit in illa perfecta cha-
ritate innumerabilium beatorum Angelorum, &
hominum, & ubi nullus diligit alium minus, quàm
seipsum? Non enim aliter gauderet unusquisque
pro singulis alijs, quàm pro seipso. Si ergo, or homi-
ni tanto de bono suo vix gaudium suum caperet,
quòd dicitur, ea, ac erit tot, & tantorum gaudiorum?*

Audiet aures celestem illam musicam, tam
eminentem, vt vel vnicum eius temperament. in
infundere valeat immortalitatem. Vnicus sonus
citharæ, quem Seraphicus Pater Franciscus auri-
bus percipit, ita illum rapuit, vt assererit, quòd
si secundò citharæ Angelus pulsasset, tantum
corde suo gaudium posse recipi, nec tamen diuin-
di, iudicaret impossibile. Deum olfactus, quibus
non odoribus dignus Dei seruius respicietur, sua-
uissimij Gestus, quæ conditoræ, quæ electuaris,
quæ delitiæ immensa illa opponuntur? quibus ad
luxum recedat: vee terrenis his similes sint,
euz vnicò haustu per guttur in stomachum de-
scendentes breui consumuntur.

Disputat D. Augustin. qua ratione hoc fiet, & Lib. 22. de
quid illud erit, quòd gustum afficiet, eozes ex-
citabit olfactus, reliquis denique sensibus volup-
tatem: quæ iuxta philosophiæ axiomata suas
patiuntur diuinitates, & questionem soluit di-
cendo: quomodo illud futurum sit intelligere
non possumus, aramen certum est ita futurum.
Hoc autem dicit Vates Isai his verbis: *Per omnes
rivos Israhel ibunt aque. Et concludit: Et fons de do-
mo Domini.*

Seraph.
Ta. 7. 25.
Aprila in
vna B.
Agilij. p.
330.
II.
Exem-
plum.

R. AGID.

29
D. Au-
Lib. Ma-
pna. r. 23
Tom. 9.

171. 3. 28.
mo Domi-

ms Domini egredietur, & irrigabit torrent in spinarum. Nulla noui aptiora uerba quibus explicem, quod dicitur. Do. Erit anima domus Dei, quia, ut diximus, si illa deus concludit, eam inhabitabit in omnem aeternitatem, illam adimplens diuina sua substantia, & aeternitate, gloria, ciuitate, ac dignitate. Hinc quasi ex fontibus scaturigine profuet fluius gloriae, qui torrentem irripet spinarum. A eo iudicio nullum dabit iocum congruentius corpori nostro, quam uirtus spirituum. Terrens qui secum uahat spinas, labores, arumnas, dolores, inhumitates & super omnia millenas secum ducat perueritas inlamationes, uelut spinas, quae nimiam extoluerunt. *Manifesta sunt opera eius, quae sunt formatae: manifestata, impudenter. ubi omnes spinas euelluntur: quia, primo in illa fame, sitis nulla, doloribus nullis beati torquebuntur, ut uere dixit Angelus D. Ioannem: Et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra. Secundo: cum ceteris cessabunt motus inhonori: non concepit et caro aduersus spiritum, sed per omnia, & in omnibus sublimatae fidei similitudine cohaerebit animam spinas non fatigabit, palliditate, erit enim in partibus, nec pondere gravabit, cum uirtute non agilitatis leuissima. Lotus hic spinarum torrens gloriae fluentis irrigabitur, quae ex anima profertur glorificatione, ut ut ne ea illis erit, qui suo modo non refulgeat gloriosus.*

§. 13. Erit deus omnia in omnibus, & corpora nostra uocabuntur non manu facta, ac in se possidebunt, quidquid possunt desiderare.

Pinor D. Paulum his uerbis: *Tunc erit deus omnia in omnibus*, huic proposito alludere. Nunc (at D. Hieronymus interpretatus haec uerba) diuidit deus creaturis bona sua, & non omnibus omnia distribuit, nec est illa tam perfecta, ac numeris omnibus absoluta; cui non aliquid deiciat. Deum magnum illum Principem intelligo, qui licet distribuatur talenta sua seruis, non omnia tamen uni largitur, nec hominem ueritas, nec quidem creaturam tam potentem, quae cunctis bonis ac perfectionibus diues gloriatur. *Esse illi super omnia opera sua, Solem splendoribus illuminauit, Lunam pulchritudine decorauit, stellis dedit puritatem, caelis incorruptionem, floribus odorem, fontibus refrigerationem, cibis saporem impartit. Quin & hic hominibus, ubi se non omnia talenta, bonaque concessit liberalis. Salomoni infudit sapientiam, Samsonem uirtibus roborauit, Absalon pulchritu-*

dine decorauit, Iudith uultus elegantit, David mansuetuonem, Petrum ornauit charitate. *Aut lum scientia, Martyres fortitudine, uirgines puritate. In caelesti uero regno: Erit omnia in omnibus. Iste diuinum, quod omnibus sanctis communicabitur, ipse complebitur omni bono, ita quod eorum singuli, etiam in summa gloria, ipso solo subgebut illius, ipsa lena peccatorum, ipsis stellis putius: ipsis fontibus futuri sunt dulciores, sic et odoratum gratiores, ipso Salomone sapientiores, Samsonem fortiores &c. Erit omnia in omnibus. Ipse est deus, qui haec omnia in homine non angelorum ministerio, sed per seipsum est operaturus. Nunc nos Angelorum regit ministerio, illorum opera caelos mouet, terram conseruat, nos docet, nobis inspirat, nos defendit, nos custodit. Et haec de causa uocantur Dei ministri: *Omnes sunt administratores spiritus. In beatorum aeternitatem tabernaculo, per seipsum, ipse erit omnia in nouis mirabiliter operaturus.**

Hinc expotuit gloriosus Episcopus, & inuictus Christi Martyr D. Methodius de quo summo pht D. Gregorius Nyssen. abunde in factis literis. *Lib. 1. 1. promotus, quem Graeci ut summum Theologum Reuerentur, rationem, ob quam D. Paulus corpus nostrum dicat, domum manu factam. Solatur D. Paulus infirmum Christianum, de cuius uita uix spes ulla supererat, leuoribus his uerbis: *Scimus, quoniam si terrena domus nostra huius habitations dissoluatur, quod aedificauerit ex Deo habemus, domum non manu factam aeternam in caelis. Corpus est animae domus, terrestis domus, quae paulatim ad ruderata tendit ruinosa: congrue dicitur domus manu facta, non quod in eius aedificatio e aliquae concurrant manus, sed quia rei ueritate omnis eius essentia, uita & consistentia pender ex manibus, & quidquid huic necessarium est, manuum labore conquirunt. Manus obstrictis idum in mundum recipiunt prodeunt: emittunt manus ei caput, membraque corporis componunt: quando ualentur, nutritis eum suscipiunt manus; puerulum alunt, filiorum manus eum sustinent senio uacillantem, infirmum manus curant medicorum, manus seruiunt famelorum, manus truncum suspedant agricolarum, manus pacem coquunt pilorum, manus pannos texunt: textoribus, manus sarcinum uelut ei componunt: manus factorum ei domum, quam incolat aedificant: Totam oculis reuolue. Nempublicam, contemperate quatuor manus respiciantur, haec ad illud opus, alia ad aliud extenduntur, omnes ad huius corporis sustentum, & quanto quis ad alicuius euehitur gradum dignitatis.**

Gal. 1. 19. sunt opera eius, quae sunt formatae: manifestata, impudenter. ubi omnes spinas euelluntur: quia, primo in illa fame, sitis nulla, doloribus nullis beati torquebuntur, ut uere dixit Angelus D. Ioannem: Et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra. Secundo: cum ceteris cessabunt motus inhonori: non concepit et caro aduersus spiritum, sed per omnia, & in omnibus sublimatae fidei similitudine cohaerebit animam spinas non fatigabit, palliditate, erit enim in partibus, nec pondere gravabit, cum uirtute non agilitatis leuissima. Lotus hic spinarum torrens gloriae fluentis irrigabitur, quae ex anima profertur glorificatione, ut ut ne ea illis erit, qui suo modo non refulgeat gloriosus.

Heb. 1. 14. Corpne dicitur domus manu facta.

30
1. Cor. 15.
28.
Lib. 1. con-
tra Pelag.
Eul. 1. 10.